

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

ในการบริหารองค์การสมัยใหม่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันที่นับวันจะมีความเข้มข้นในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น สิ่งหนึ่งซึ่งจะทำให้องค์การอยู่รอด ก็คือ นวัตกรรม โดยองค์การใดสามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมได้ก่อน องค์การนั้นย่อมประสบความสำเร็จในการบริหารงาน

สำหรับความหมายของคำว่านวัตกรรมนั้น ได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความหมายของนวัตกรรมไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงอธิบายในการแสดงปาฐกถา เรื่อง “เทคโนโลยีนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ” ในการประชุมประจำปีของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2542 โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า

“... คนเรานั้นจะต้องมีนวัตกรรม คือต้องมี Innovation หรือต้องรู้จักสร้างสรรค์ หรือต้องมีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า ปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ว่าก็ต้องสามารถปรับโลกให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นอยู่ ความพอใจ ความสุขสบายของตัวเองเหมือนกัน ต้องแก้ปัญหาด้วยความคิด พอทางหนึ่งตันก็ต้องหาทางใหม่ ไม่ยอมมืออเท้า ยิ่งในภาวะวิกฤตยิ่งต้องการนวัตกรรม ซึ่งไม่เฉพาะแต่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่เป็นนวัตกรรมของระบบโดยรวม ตั้งแต่สังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรม...”

Peter Drucker ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง “Innovation is the act of introducing something new” เป็นการสร้างสิ่งใหม่ หรือการทำให้แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงมาสร้างให้เป็นโอกาส ต้องมีความชัดเจน มุ่งเน้นถึงการพัฒนา และที่สำคัญต้องมีการลงมือกระทำ นวัตกรรมจึงจะเกิดขึ้น

Everett M. Rogers ได้อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นภายในสังคม และนวัตกรรมที่ถ่ายทอดกันนั้นอาจเป็นความคิด (Idea) ซึ่งรับมาในรูปของสัญลักษณ์ (Symbolic Adoption) ถ่ายทอดได้ยาก หรืออาจเป็นวัตถุ (Object) ที่รับมาในรูปการกระทำ (Action Adoption) ซึ่งจะเห็นได้ง่ายกว่า โดยนวัตกรรมที่จะยอมรับกันได้ง่ายต้องมีลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. มีประโยชน์มากกว่าของเดิม (Relative Advantage)
2. สอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมที่รับ (Compatibility)
3. ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนมาก (Less Complexity)
4. สามารถแบ่งทดลองรับมาปฏิบัติเป็นครั้งคราวได้ (Divisibility)
5. สามารถมองเห็นเข้าใจง่าย (Visibility)

ขั้นตอนการตัดสินใจรับเอานวัตกรรมใหม่ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นตอนในการรับรู้วัตกรรมการ (Awareness)
2. เกิดความสนใจในนวัตกรรมนั้นๆ (Interest)
3. ประเมินค่าวัตกรรมการ (Evaluation)
4. ทดลองใช้นวัตกรรม (Trial)
5. การรับหรือไม่รับเอาวัตกรรมการ (Adoption or Rejection)

Rogers (1995) ยังได้อธิบายไว้อีกว่า นวัตกรรมเป็นความคิดใหม่ซึ่งถูกค้นพบหรือใช้เป็นครั้งแรก เป็นการรับรู้ถึงความใหม่ของความคิดที่เกิดขึ้น ถ้าความคิดนั้นใหม่สำหรับแต่ละคนสิ่งนั้นก็ถือเป็นนวัตกรรม และสามารถแบ่งนวัตกรรมออกเป็นระดับบุคคล และระดับองค์การ โดยนวัตกรรมมีความเกี่ยวข้องกับองค์การภาครัฐ (ไม่ได้แสวงหาผลกำไร) และองค์การภาคเอกชน (แสวงหาผลกำไร) นวัตกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับคนทุกคน ทุกหน่วยงาน ทุกองค์การ และทุกประเทศ โดยใครที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงนวัตกรรมได้ก่อน คนนั้นจะเข้าใกล้ความสำเร็จอย่างแท้จริง

การพิจารณาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นนวัตกรรมนั้น Rogers ได้ชี้ให้เห็นว่าขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา ดังนั้น นวัตกรรมของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาจไม่ใช่วัตกรรมของกลุ่มบุคคลอื่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้นว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาหรือไม่

Webster's Dictionary ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง ความคิดใหม่ วิธีใหม่ การประดิษฐ์ใหม่ ซึ่งรวมแล้วจัดได้ว่าเป็นความแปลกใหม่

Kuczarski ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง ความคิดภายในทัศนคติที่แผ่กระจาย หรือวิธีการคิดที่มุ่งเน้นจากปัจจุบันสู่ออนาคต

Damanpour (1991) ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมเป็นการนำอุปกรณ์ ระบบ นโยบาย โปรแกรม กระบวนการ สินค้าหรือบริการที่สร้างขึ้นมาใช้ โดยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งใหม่ในองค์การ

Shoemaker (1971) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นความรู้ วิธีปฏิบัติ หรือวัตถุ ที่ปัจเจกบุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับตนเอง ถึงแม้ว่าสิ่งดังกล่าวได้รับการนำไปใช้หรือปฏิบัติ จนผ่านช่วงเวลาหนึ่งไปแล้ว แต่ถ้ายังคงมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งใหม่ในบุคคลใดแล้ว ก็ยังคงเรียกว่า “นวัตกรรม”

Barnett (1953) ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมเป็นแนวความคิดต่างๆ แบบแผนพฤติกรรม หรือ สิ่งของใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากสิ่งที่มีอยู่เดิม นวัตกรรมในความหมายนี้จึงครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นด้านที่มองเห็น สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 รวมทั้งที่เป็น แบบแผนพฤติกรรม ความประพฤติตามระบบสังคม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ วิทยาการใหม่ๆ และด้านที่ไม่เป็นวัตถุ ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความนึกคิด ความศรัทธา ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากความคิดภายในจิตใจของบุคคล

Morton (1998) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า เป็นการทำให้ใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่งเป็นการปรับปรุงสิ่งเก่า และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์การนั้นๆ นวัตกรรมอาจไม่ใช่การจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าๆ ให้หมดสิ้นไป แต่เป็นการปรับปรุง เสริมแต่ง และ พัฒนา

เสน่ห์ จัยโต (2558, น.2-3) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่เป็นสิ่งใหม่และองค์การยอมรับเอาไปใช้ นวัตกรรมจึงก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกครั้งจึงจำเป็นต้องมีนวัตกรรมเข้าไปเกี่ยวข้อง การเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงหรือการเปลี่ยนแปลงก่อนคนอื่น องค์การจึงเรียกว่า “นวัตกรรม” นวัตกรรมเป็นความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยกระบวนการบริหารและความคิดทางสังคม เพื่อ รวบรวมให้เกิดการแก้ปัญหากลับไปใช้ภายในสังคมและภายใต้สถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็น กระบวนการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ และนำไปใช้ในทางปฏิบัติ มีผลทำให้วิธีการในการทำสิ่งต่างๆ

ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น นวัตกรรมจึงเป็นผลที่เกิดจากการคิดค้นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์การในอนาคต

นวัตกรรม (Innovation)	=	การคิดค้น (Invention)	+	การประยุกต์ใช้ (Application)
--------------------------	---	--------------------------	---	---------------------------------

นพดล เหลืองภิรมย์ (2557 : 11-14) ได้อธิบายไว้ว่า นวัตกรรมเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจมานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของมนุษย์คนแยกกันไม่ออก เป็นที่ยอมรับว่านวัตกรรมมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน นวัตกรรมยังมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการ ตลอดจนโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรมใหม่ๆ ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจน ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง กลุ่มประเทศที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระดับโลกได้อย่างชัดเจน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่านวัตกรรมมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

นวัตกรรมมีรากศัพท์มาจากคำว่า innovate ในภาษาลาติน แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา โจเซฟ ชูมปีเตอร์ (1939) ให้คำจำกัดความนวัตกรรมว่า หมายถึง องค์ประกอบใหม่ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือคุณสมบัติใหม่ของผลิตภัณฑ์เดิมก็ได้
2. กระบวนการผลิตใหม่ที่เสนอเข้าสู่อุตสาหกรรม
3. การเปิดตลาดใหม่
4. การเปลี่ยนแปลงตลาดใหม่
5. การพัฒนาแหล่งวัตถุดิบ หรือปัจจัยนำเข้าใหม่

โดยมีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ มีลักษณะของความใหม่ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ได้

นวัตกรรมมี 2 รูปแบบ คือ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี หมายถึง การปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีอย่างชัดเจนในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ อีกรูปแบบหนึ่งเรียกว่า นวัตกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี อาทิเช่น กลยุทธ์การตลาดใหม่ เทคนิคการบริหารงานแบบใหม่ โครงสร้างการจัดการแบบใหม่ ต่อมาองค์การความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจได้เสนอแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ ในปี 2003 โดยให้คำจำกัดความของนวัตกรรมครอบคลุมไปถึงภาคบริการด้วย

นวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการประดิษฐ์คิดค้นอย่างใกล้ชิดในแง่ที่ว่า “การประดิษฐ์คิดค้นเป็นการค้นพบสิ่งใหม่ ความรู้ใหม่ที่ยังไม่มีผู้ใดคิดค้นหรือค้นพบมาก่อน แต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ ส่วน “นวัตกรรม” หมายถึง การนำความรู้ใหม่หรือสิ่งค้นพบใหม่ไปประยุกต์ใช้ทั่วไป ในรูปแบบของเทคโนโลยี หรือรูปแบบอื่นที่ไม่ใช้เทคโนโลยีก็ได้

พยัต วุฒิมรงค์ (2557, น. 12) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนในหน่วยงาน องค์กร ประเทศ หรือโลก และต้องสามารถนำมาใช้ได้จริง เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม หรือจิตใจ

ในส่วนขององค์กร เมื่อองค์กรมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น องค์กรนั้นจะกลายเป็นองค์กรนวัตกรรม ซึ่งเป็นองค์กรรูปแบบใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนลักษณะขององค์กรที่สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และบุคลากรในองค์กรมีการเลือกใช้ความคิดใหม่ หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อพัฒนาเครื่องมือ ระบบ กระบวนการ นโยบาย สินค้าหรือบริการที่มีความใหม่ต่อองค์กร และทำให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้ ความเข้าใจต่อความหมายของนวัตกรรมยังมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเป้าหมายและประสบการณ์ส่วนตัวของนักวิชาการแต่ละคน ได้แก่

Christopher Freeman (1974) แห่ง Science Policy Research Unit (SPRU), University of Sussex at Brighton ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางเทคนิค การออกแบบ การผลิต การจัดการ และการค้าที่เกี่ยวข้องกับตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการนำเอากระบวนการหรือเครื่องมือใหม่ หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมาใช้ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นมุมมองนวัตกรรมทางด้านอุตสาหกรรม

Peter F. Drucker (1985) ได้ให้คำนิยามนวัตกรรมในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการว่า นวัตกรรม คือ เครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการในการแสวงหาผลประโยชน์และโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อสร้างธุรกิจและบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง นวัตกรรมเป็นความสามารถที่ถูกแสดงออกมาในรูปแบบของการฝึกฝน ศักยภาพในการเรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติได้จริง

Michael E. Porter (1990) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขัน และได้มองนวัตกรรมในความหมายที่กว้าง โดยรวมเอาเทคโนโลยีใหม่และแนวทางในการทำสิ่งต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

European Commission (1995) ได้ให้คำจำกัดความของนวัตกรรมไว้ว่า

1. เป็นสิ่งใหม่และเพิ่มเติมขอบเขตของสินค้า บริการ และตลาด
2. เป็นวิธีการใหม่ของการผลิต จัดส่ง และการจัดจำหน่าย
3. เป็นการเปลี่ยนแปลงในการจัดการ โครงสร้างการทำงาน เงื่อนไขการทำงานและทักษะแรงงาน

กองทุนพัฒนานวัตกรรม (2547) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดในเชิงสร้างสรรค์ ทักษะและประสบการณ์ทางเทคโนโลยี หรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการผลิตใหม่ หรือบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด นอกจากนี้ ยังรวมถึงการปรับปรุงเทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการฝึกอบรมมาใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในรูปแบบของการเกิดธุรกิจใหม่ การลงทุนใหม่ ผู้ประกอบการใหม่ ตลาดใหม่ รายได้แหล่งใหม่ และการจ้างงานใหม่ เป็นต้น

องค์ประกอบของนวัตกรรม

จากความหมายของคำว่านวัตกรรมดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า นวัตกรรมประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความใหม่ ความใหม่ของนวัตกรรมแบ่งออกเป็น 2 มุมมอง ตามเหตุผลทางวิชาการและการนำไปประยุกต์ใช้ ได้แก่

1.1 ความใหม่ในมุมมองของลูกค้า พิจารณาจากคุณลักษณะของนวัตกรรม ความเสี่ยงในการนำมาใช้ และระดับของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเชิงพฤติกรรมที่มีผลต่อลูกค้า

1.2 ความใหม่ในมุมมองขององค์กร พิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เทคโนโลยี การตลาด

นอกจากนี้ ความใหม่ (Newness) อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย “สิ่งใหม่” ตามความหมายของนวัตกรรมอาจไม่จำเป็นต้องใหม่จริงๆ แต่หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความคิดหรือการปฏิบัติที่เคยทำกันมาแล้วแต่ได้หยุดไประยะเวลาหนึ่ง ต่อมาได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาทำใหม่ เนื่องจากเห็นว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในสภาพการณ์ใหม่นั้นได้ ก็นับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่ได้ เช่น Tablet Computer เคยมีมานานแล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการใช้งานและการขาย จนกระทั่ง Steve Job ได้ออก IPAD และสามารถตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันได้ IPAD ก็ถือเป็นนวัตกรรมเพราะมีความใหม่ในตัวเอง ทั้งที่ IPAD ก็คือ Tablet Computer นั่นเอง ดังนั้น นวัตกรรมอาจหมายถึงสิ่งใหม่ๆ ดังนี้

1. สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน
2. สิ่งใหม่ที่เคยทำมาแล้วในอดีต แต่ได้มีการรื้อฟื้นมาใหม่
3. สิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม

ในขณะที่ Hughes (1973) ได้ให้บทนิยามไว้ว่า นวัตกรรมเป็นการนำวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติ หลังผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้นๆ แล้ว โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การคิดค้น (Invention)
2. การพัฒนา (Development)
3. การนำไปปฏิบัติจริง (Implementation) ซึ่งมีความแตกต่างจากการปฏิบัติเดิมที่เคยทำมา

นวัตกรรมเป็นความใหม่และความแตกต่าง โดยอาจอยู่ในรูปลักษณะการปฏิบัติ เทคนิค หรือเรื่องราวที่ใหม่ และแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิม

การจะนำไปเกิดสิ่งใหม่ๆ องค์ความรู้ใหม่ๆ เน้นไปที่การสร้างสรรค์ การวิจัย และการพัฒนา อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งนวัตกรรม

2. การใช้ได้จริง นวัตกรรมต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งเป็นลักษณะที่ทำให้ นวัตกรรมแตกต่างจากการประดิษฐ์ โดยในบางครั้งสิ่งประดิษฐ์อาจไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในทางปฏิบัติ ในขณะที่นวัตกรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ผลการดำเนินงานขององค์กรได้

3. ประโยชน์ที่เกิดขึ้น นวัตกรรมเกิดขึ้นในสังคมเนื่องจากความพยายามของมนุษย์ที่จะแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น การยอมรับนวัตกรรมจึงเป็นการที่บุคคล ได้นำเอาความรู้ ความคิด วิธีการ หรือสิ่งใหม่ๆ มาใช้ปรับปรุงการประกอบอาชีพหรือการดำรงชีวิต ให้ดียิ่งขึ้น สร้างให้เกิดความสุข สุขใจ มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคม

เมื่อคนหลายๆ คนพัฒนา “นวัตกรรม” ได้เพิ่มมากขึ้นจะเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็น “องค์กรนวัตกรรม” และเมื่อองค์กรหลายๆ องค์กรมีการพัฒนานวัตกรรมได้เพิ่มมากขึ้นจะเกิด การพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่ “ประเทศนวัตกรรม” ซึ่งประเทศนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงจากการสร้างรายได้ บนพื้นฐานของการผลิตไปสู่การสร้างรายได้บนพื้นฐานของเศรษฐกิจฐานความรู้ และเศรษฐกิจเชิง สร้างสรรค์ เพื่อสร้างให้เกิดการพัฒนาและความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

หัวใจหลักที่สำคัญที่ทำให้การนำนวัตกรรมมาใช้ประสบความสำเร็จ ต้องเกิดจากการให้ คำมั่นสัญญาร่วมกันระหว่างคนที่เกี่ยวข้องในการนำนวัตกรรมมาใช้ โดยทุกคนต้องมีความตั้งใจที่จะ นำมาใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความมั่นคงร่วมกัน

คุณลักษณะของนวัตกรรม

คุณลักษณะของนวัตกรรมมีดังต่อไปนี้ (เสนห์ จุ้ยโต, 2558, น.3)

1. เป็นเรื่องของโอกาสและความน่าจะเป็น มีความเป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้
2. มีความสลับซับซ้อน เนื่องจากต้องใช้กระบวนการพัฒนาทางความคิดเป็นลำดับ
3. ใช้เวลามากในการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาในการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่

4. มีพื้นฐานจากความต้องการที่จะเห็นความคิดใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่เกิดขึ้น
5. มีการต่อต้านการสร้างนวัตกรรม เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลง
6. อาจเป็นได้ทั้งผู้พ่ายแพ้และผู้ได้รับชัยชนะ เพราะมีความเสี่ยงเกิดขึ้น

เนื่องจากนวัตกรรมเป็นเรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่ไม่เคยมีใครกระทำมาก่อน โอกาสที่จะถูกต่อต้านมีมากขึ้น ความเสี่ยงจึงเป็นปัจจัยหนึ่งของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ บุคคลที่กล้าคิดกล้าทำ กล้าที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างจากเดิมย่อมจะก่อให้เกิดความสำเร็จ ตัวอย่างเช่น การรื้อปรับระบบของ Michael Hammer และ Jame Champy ได้คิดค้นระบบการทำงานใหม่เป็นการยกเครื่องโดยปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่หมด ส่งผลกระทบต่อการบริหารและได้รับการต่อต้าน แต่เมื่อได้รับการพิสูจน์ยืนยันว่าสามารถนำไปใช้ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ย่อมจะทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องสร้างให้มีเกิดขึ้น

กระบวนการนวัตกรรม

กระบวนการนวัตกรรมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนตระหนักถึงความจำเป็นของนวัตกรรม

กระบวนการนวัตกรรมเริ่มจากการให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ โดยเฉพาะที่เกิดจากแรงกดดันจากภายนอก (external forces) และแรงกดดันจากภายใน (internal forces) สำหรับแรงกดดันจากภายนอก ได้แก่

(1) การพัฒนาระบบดิจิทัล (digitalization) ทำให้การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และต้นทุนต่ำ มีผลทำให้ e - commerce และการพัฒนาระบบ จัดจำหน่ายของธุรกิจกันใหม่

(2) ลูกคามีลักษณะจำแนกเป็นกลุ่มๆ (customization) ตามความต้องการมากขึ้น และต้องการให้กิจการตอบสนองในคุณค่าเพิ่มขึ้น แต่ค่าใช้จ่ายลดลง (more value less money)

(3) การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจลักษณะผ่านพ่อค้าคนกลาง มีความสำคัญลดลง (disintermediation) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการขายตรง เช่น internet เป็นต้น

(4) การรวมกลุ่มของธุรกิจในลักษณะเป็นพันธมิตรทางธุรกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ มีปรากฏให้เห็นมากขึ้น ซึ่งทำให้การแข่งขันมีลักษณะเข้มข้นและเป็นไปโดยกลุ่มธุรกิจใหญ่ไม่กี่ราย

(5) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีมีแนวโน้มรวดเร็วกว่าเดิม

(6) การเกิดการค้าและตลาดเสรี ทำให้เกิดการจำเป็นต้องเตรียมตัวรับการแข่งขัน ดังนั้น การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ในส่วนของแรงกดดันภายใน เกิดจากการที่บุคคลแต่ละคนมีความคิด มีสติปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นในองค์กรบางแห่ง ใช้ทีมงานหรือกลุ่มบุคคลให้มีการเรียนรู้มากขึ้น และสิ่งสำคัญต้องพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือองค์กรอัจฉริยะ หรือองค์กรแห่งนวัตกรรม

2. ขั้นตอนการจุดประกายนวัตกรรม ทำอย่างไรนวัตกรรมจึงจะเป็นเรื่องน่าสนใจและน่าปฏิบัติตาม ต้องใช้ความสามารถของผู้นำองค์กรในการกระตุ้น มีการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การให้ผู้บริหารและบุคลากรไปดูงานองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และกระทำทุกวิถีทางเพื่อหาทางโน้มน้าวใจให้คนคล้อยตามในเรื่องนวัตกรรม เมื่อมีการต่อต้านหรือแรงต้านทานน้อยลงก็ให้ดำเนินการสร้างนวัตกรรมทันที

3. ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม มีการดำเนินการสร้างนวัตกรรมทันที โดยการให้ทุนสำหรับผู้คิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ จัดระบบงานให้มีการส่งเสริมการคิดอยู่เสมอ หรือเปิดโอกาสให้ทุกคนทุกแผนกได้มีความเป็นอิสระในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา

4. ขั้นตอนการนำเอานวัตกรรมไปใช้ เมื่อได้นวัตกรรมหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่เกิดขึ้นแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ต้องมีการพัฒนาสร้างเครือข่ายบุคคล กลุ่ม และแกนนำให้มีโครงการทดลอง เพื่อให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จต่อไป

